

Afgørelser – Reg. nr.: 02371.00

Fredningen vedrører: Vorbjerg Høje, Møgelbjerg

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 15-01-1958

Fredningsnævnet 03-08-1957

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET >

U_D_S_K_h_I_F_T
af
OVERFREDNINGSNÆVNETS_KENDELSESPROTOKOL.

År 1958, den 15. januar, afsagde overfredningsnævnet på grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1267/57 vedrørende fredning af arealer af matr. nr. 1a af Voerbjerg by, Underup sogn.

I den af fredningsnævnet for Skanderborg amt den 3. august 1957 afsagte kendelse hedder det:

"Ved skrivelse af 13. oktober 1956 har Nationalmuseet indbragt spørgsmålet om fredning af en del af matr. nr. 1a Voerbjerg by, Underup sogn, for fredningsnævnet. Det pågældende areal består af 2 stykker, nemlig et nordlig stykke på ca. 3400 m² og et sydlig stykke på ca. 4850 m².

Nationalmuseet har henstillet, at det nordlige areal, som indeholder 2 gravhøje, fredes således, at det fremdeles skal henligge i naturtilstand, og at beplantningen på arealet nord for højene principalt fjernes, subsidiært beskæres således, at beplantningen ikke bliver højere end 2-3 meter. Endvidere at der på en bræmme af 10 meters bredde langs den sydlige grænse af arealet ikke må foretages beplantning, bebyggelse eller gravning af enhver art såsom efter sten, grus, ral eller sand etc. Fra den nord for arealet værende kommunevej og hen til arealet ønskes udlagt en 2 m bred sti med fri færdsel for offentligheden såvel ad stien som på selve arealet.

Det sydlige areal, som indeholder 7 høje, har museet foreslået fredet således, at foruden højene, der er fredede ved særlig deklARATION, tinglyst den 21. april 1899, og som skal henligge i naturtilstand, skal de mellemliggende arealer, der ikke er omfattet af nogen fredning, henligge som græsarealer, således at der ikke må foretages beplantning, bebyggelse, gravning eller foretages landbrugsmæssig dyrkning i arealet; dog skal det være tilladt

at benytte arealet til græsning af tøjrede kreaturer og at foretage omsåning af arealet med græs, når det er nødvendigt. Endvidere ønskes der pålagt arealet fredningsbestemmelser om, at der ikke må foretages indhegning af selve højene, men kun langs grænsen af det fredede areal, og at der ikke i en brømme på 10 meter langs grænserne af det fredede areal (f.s.v. denne brømme ligger på matr. nr. 1a Voerbjerg by, Underup sogn) må bygges, beplantes eller foretages gravninger.

Nævnet har den 16. november 1956 besigtiget arealerne, og der var enighed om under de foreliggende omstændigheder, hvor det drejer sig om et større antal smukke gravhøje beliggende samlet på et højt liggende areal, at fremme fredningen såvel af historiske som af skønhedsmæssige grunde.

Ejeren af arealerne, gårdejer Ingemann Dalberg Sørensen, Voerbjerg, har under forhandlingerne udtalt, at han intet har at indvende mod den foreslåede fredning, når det sker mod fuld erstatning. Han opgør sit erstatningskrav således:

1) for udlægning af sti.....	kr. 500,00
2) for tab af landbrugsjord i anledning af fredning af arealerne omkring de 7 høje på det sydlige areal.....	" 2000,00
3) for fredning af det nordlige areal og brømmen syd for dette, herunder erstatning for tab af sten, som findes i dette areal.....	" <u>2000,00</u>
	ialt kr.4500,00

Panthaverne og andre interesserede i ejendommen har været indkaldt, men har bortset fra 2' prioritetshaveren, Jordfonden, ikke givet møde. Jordfondens repræsentant tog forbehold med hensyn til fondens andel i eventuel erstatning.

Skanderborg amt har nedlagt påstand om, at eventuel erstatningsbeløb i medfør af naturfredningslovens § 17, stk. 2, udredes med 2/3 af statskassen og 1/3 af amtet.

Sagen har herefter været behandlet i møder den 15. april 1957 og den 3. august 1957.

Der er enighed om, at fredningen vil være at fremme overensstemmende med det fremsatte forslag, dog at beplantningen på det nordlige areal ikke fjernes, men holdes nede, således at den ikke overstiger en højde af 3 meter over terrain, og at der

pålægges ejendommen servitut om følgende rådighedsindskrænkninger som nedenfor bestemt.

Der er endvidere enighed om, at den foreslåede fredning medfører en sådan indskrænkning i ejerens råden over og udnyttelse af den pågældende ejendom, at fredningen kun kan ske mod erstatning. Erstatningens størrelse findes under h.t. ejendommens værdi (ejendomsskyldværdi 37.000 kr., grundværdi 17.000 kr.) og indskrænkningernes art skønsomt at kunne fastsættes til 2200 kr.

Da fredningsbestemmelserne ikke skønnes at forringe ejendommens værdi i en sådan grad, at pantesikkerheden på nogen måde bringes i fare, vil hele erstatningen være at udbetale til ejeren.

Under hensyn til erstatningsbeløbets størrelse og den omstændighed, at fredningen har betydning for hele landet, finder nævnet, at 2/3 af erstatningen bør udredes af statskassen og 1/3 af Skanderborg amtsfond."

Konklusionen er sålydende:

"Der pålægges ejendommen matr. nr. 1a Voerbjerg by, Underup sogn, følgende fredningsbestemmelser:

De på vedhæftede kort indtegnede 2 arealer af matr. nr. 1a Voerbjerg by, Underup sogn, fredes.

Det nordlige areal på ca. 3400 m², hvorpå der ligger 2 gravhøje, skal stedse henligge i naturtilstand. Den på arealet nord for højene værende beplantning må ikke blive højere end 3 meter over terrain. På arealet og på en bræmme på 10 meters bredde langs den sydlige grænse af arealet må der ikke foretages bebyggelse, beplantning, opstilling af master, skure, redskaber eller lignende skønhedsforstyrrende genstande, ligesom der ikke må foretages gravning af nogen art såsom efter sten, ral, grus, sand eller lignende.

Fra den nord for arealet værende kommunevej og hen til arealet udlægges en 2 meter bred sti, således som denne er indtegnet på kortet. Ad denne sti og på det ovennævnte nordlige areal er der fri adgang til gående færdsel for offentligheden.

Det sydlige areal på ca. 4850 m², hvorpå der ligger 7 høje, skal mellem højene henligge som græsareal. Der må således på arealet ikke foretages bebyggelse, beplantning eller anbringelse af master, skure eller lignende skønhedsforstyrrende genstande. Der må ikke foretages gravning af nogen art såsom efter sten, ral, grus, sand eller lignende og ej heller dyrkning; dog skal det være

tilladt at foretage omsåning med græs, når dette er nødvendigt.

Kreaturer må kun græsse på de mellem højene værende arealer, og kreaturerne skal være tøjrede, der må ikke foretages indhegning af højene, og al eventuel indhegning iøvrigt skal anbringes langs det fredede areal. I en brømme af 10 meter, f.s.v. den ligger på matr. nr. 1a Voerbjerg, rundt om dette areal, må der ikke bygges, beplantes, anbringes master, skure eller lignende skønhedsforstyrrende genstande, ligesom der ikke må foretages gravning af nogen art.

Der tillægges ejeren, gårdejer Ingemann Dalberg Sørensen, Voerbjerg, 2200 kr. i erstatning, af hvilket beløb statskassen vil have at udrede 2/3 og Skanderborg amtsfond 1/3.

Kendelsen kan tinglyses som hæftelse på matr. nr. 1a Voerbjerg by, Underup sogn.

Påtaleberettigede er fredningsnævnet for Skanderborg amt og Nationalmuseet hver for sig."

Sagen er i henhold til naturfredningslovens § 19, stk. 3, forelagt overfredningsnævnet, som den 25. september 1957 har besigtiget arealet og forhandlet med ejeren og andre i sagen interesserede.

Det fastsloges, at kendelsens bestemmelse om adgang til gående færdsel på det nordlige areal ikke omfatter den 10 meters brømme, og at bestemmelsen om indhegning ikke vil være til hinder for, at hegn anbringes på den 10 meters brømme ved de to arealer. Det fastsloges endvidere, at bestemmelsen om, at kreaturer kun må græsse på de mellem højene værende arealer, alene udelukker græsning på højene.

Da overfredningsnævnet kan tiltræde det i kendelsen anførte, vil denne være at stadfæste. Et kort nr. Sk. 105 visende grænserne for de fredede arealer samt stien til det nordlige areal er vedhæftet nærværende kendelse.

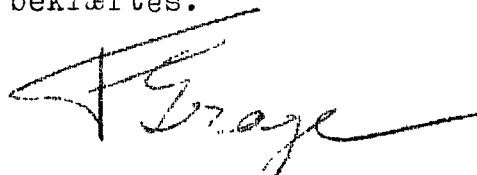
T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Skanderborg amt den 3. august 1957 afsagte kendelse vedrørende fredning af arealer af matr. nr. 1a af Voerbjerg by, Underup sogn, stadfæstes.

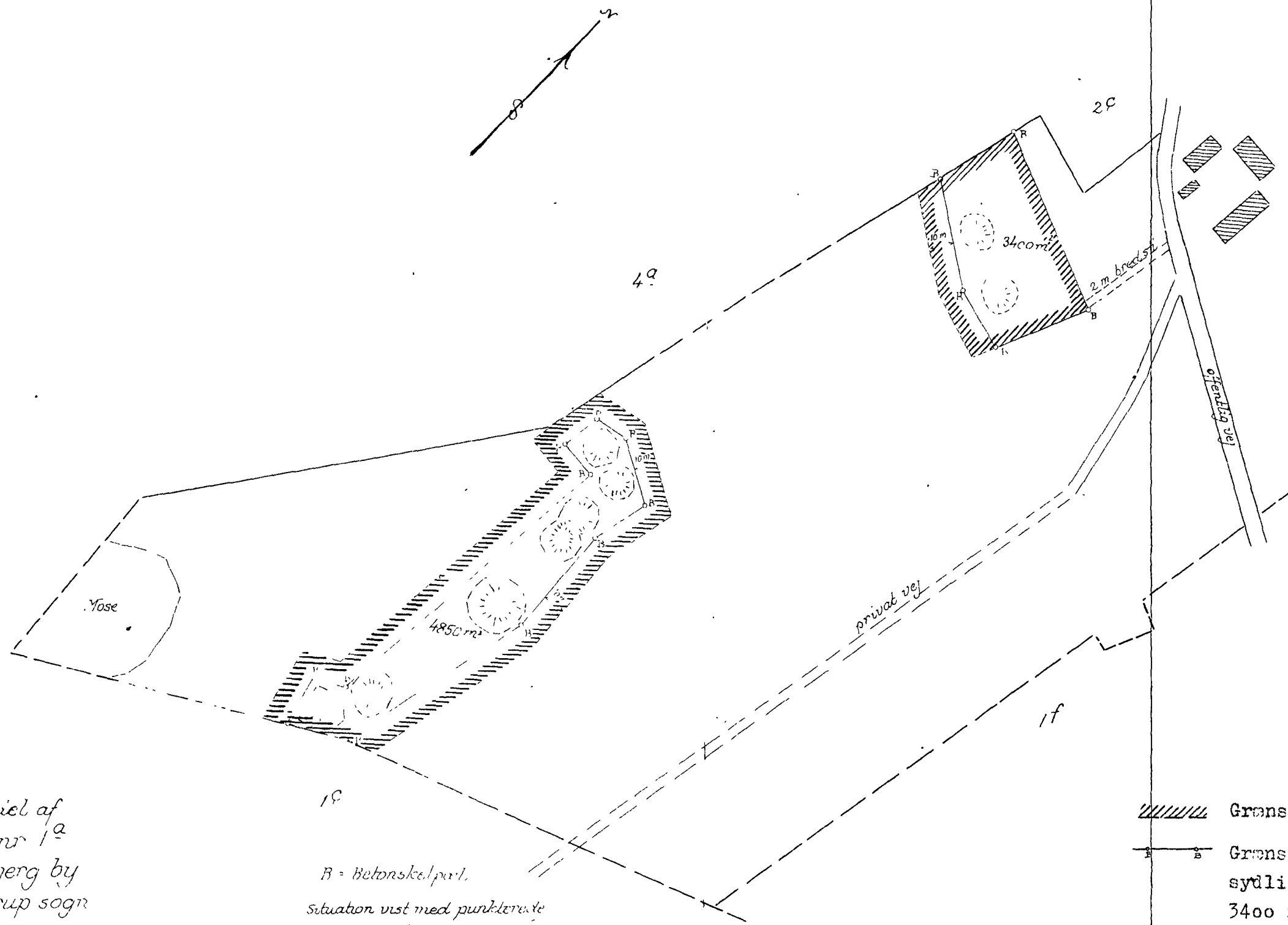
I erstatning udbetales der gårdejer Ingemann Dalberg Sørensen,

Voerbjerg, 2200 kr. med renter 4 $\frac{1}{2}$ % p.a. fra den 3. august 1957
at regne, til betaling sker.

Udskriftens rigtighed
bekræftes.

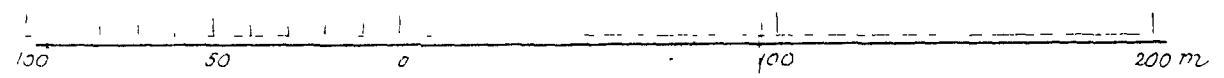
A handwritten signature in black ink, appearing to read 'F. Grage', with a long horizontal flourish extending to the right.

F. Grage
overfredningsnævnets sekretær

En del af
 matr nr 1^a
 Voerbjerg by
 Underup sogn
 1:2000
 Opmålt år 1957 af
 J. Haldrup,
 Landinspektør

B = Betonskelperl.
 Situation vist med punkterede
 linier er skitsemæssigt angivet

////// Grænse for de fredede arealer
 — B — Grænse for det nordlige og
 sydlige areal henholdsvis
 3400 m² og 4850 m² stort.

Naturfredningskonsulentens kontor
 København d. 12/12-57
 By: Voerbjerg,
 Sogn: Underup,
 Plan nr. Sk.105.

FREDNINGSNÆVNET>

År 1957 den 3. august afsagde Fredningsnævnet for
Skanderborg amt sålydende *1/ Kortleisk. 1214. II. NØ.*

K E N D E L S E.

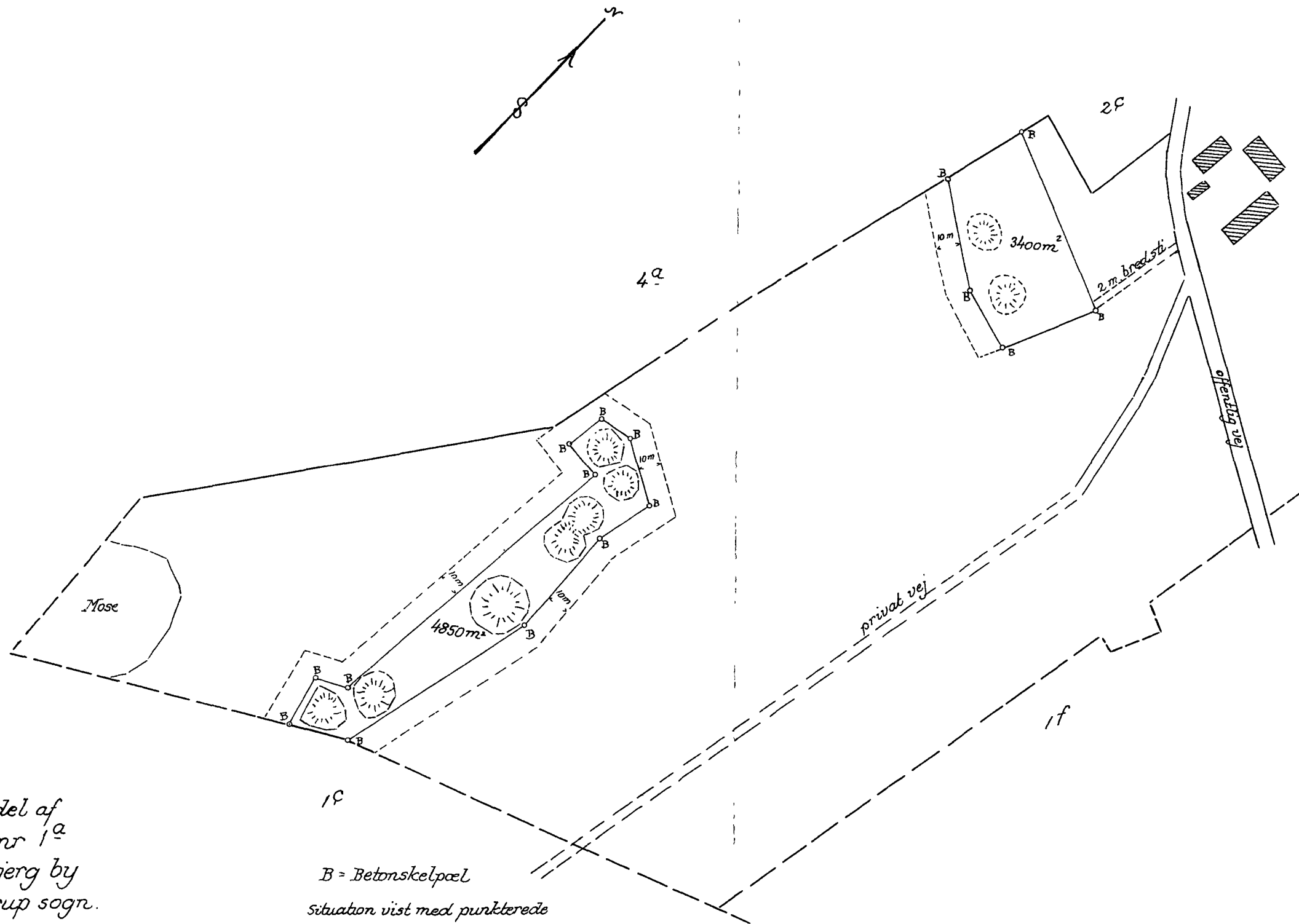
Ved skrivelse af 13. oktober 1956 har Nationalmuseet indbragt spørgsmålet om fredning af en del af matr. nr. 1a Voerbjerg by, Underup sogn, for fredningsnævnet. Det pågældende areal består af 2 stykker, nemlig et nordlig stykke på ca. ~~4050~~³⁴⁰⁰ m² og et sydlig stykke på ca. ~~3400~~⁴⁸⁵⁰ m².

Nationalmuseet har henstillet, at det nordlige areal, som indeholder 2 gravhøje, fredes således, at det fremdeles skal henligge i naturtilstand, og at beplantningen på arealet nord for højene principalt fjernes, subsidiært beskæres således, at beplantningen ikke bliver højere end 2-3 meter. Endvidere at der på en bræmme af 10 meters bredde langs den sydlige grænse af arealet ikke må foretages beplantning, bebyggelse eller gravning af enhver art såsom efter sten, grus, ral eller sand etc. Fra den nord for arealet værende kommunevej og hen til arealet ønskes udlagt en 2 m. bred sti med fri færdsel for offentligheden såvel ad stien som på selve arealet.

Det sydlige areal, som indeholder 7 høje, har museet foreslået fredet således, at foruden højene, der er fredede ved særlig deklaration, tinglyst den 21. april 1899, og som skal henligge i naturtilstand, skal de mellemliggende arealer, der ikke er omfattet af nogen fredning, henligge som græsarealer, således at der ikke må foretages beplantning, bebyggelse, gravning eller foretages landbrugsmæssig dyrkning i arealet; dog skal det være tilladt at benytte arealet til græsning af tøjrede kreaturer og at foretage omsåning af arealet med græs, når det er nødvendigt. Endvidere ønskes der pålagt arealet fredningsbestemmelser om, at der ikke må foretages indhegning af selve højene, men kun langs grænsen af det fredede areal, og at der ikke i en bræmme på 10 meter langs grænserne af det fredede areal (f.s.v. denne bræmme ligger på matr. nr. 1a Voerbjerg by, Underup sogn) må bygges, beplantes eller foretages gravninger.

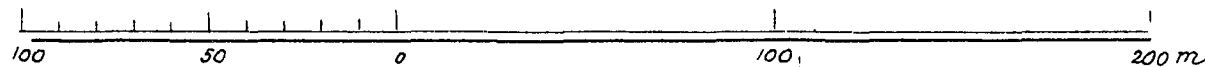
Nævnet har den 16. november 1956 besigtiget arealerne, og der var enighed om under de foreliggende omstændigheder, hvor det drejer sig om et større antal smukke gravhøje beliggende samlet på et højt liggende areal, at fremme fredningen såvel af historiske som af skønhedsmæssige grunde.

Ejeren af arealerne, gårdejer Ingemann Dalberg Sørensen, Voerbjerg, har under forhandlingerne udtalt, at han intet har at indvende mod den foreslåede fredning, når det sker mod fuld erstatning. Han opgør sit erstatningskrav således:

En del af
 matr. nr 1^a
 Voerbjerg by
 Underup sogn.
 1:2000
 Opmålt år 1957 af
 J. Skidstrup
 Landinspektør

B = Betonskelpæl
 Situation vist med punkterede
 linier er skitse-mæssigt angivet.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

(midtjyλλandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. februar 2015

FN 2014.150. Etablering af en trampesti med pæleafmærkning og kortbord

Fredningsnævnet har modtaget en udtalelse af 20. november 2014 fra Horsens Kommune om kommunens ansøgning om at etablere en trampesti med pæleafmærkning og kortbord på matr.nr. 6a Vorbjerg by, Underup. Ejendommen tilhører Arne Rasmussen, Vorbjergvej 6, Østbirk.

Arealet er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 15. januar 1958 om fredning af to adskilte arealer omkring Vorbjerg Høje, og fredningsnævnet skal meddele dispensation, hvis trampestien skal etableres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 17. februar 2015 og har besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for fredningsnævnets afgørelse er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Fredningen af arealer omkring Vorbjerg Høje er en tilstandsfredning af hensyn til gravhøjene i området. Det nordlige areal, hvor der ligger to gravhøje, skal henligge i naturtilstand. På arealet og på en bræmme af 10 meters bredde langs den sydlige grænse af arealet må der ikke opføres bebyggelse, etableres beplantning eller opstilles skure, og der må ikke graves efter sten, grus, ral eller sand. Fra kommunevejen nord for og hen til arealet anlægges en sti. På stien og det fredede areal er der fri adgang for gående. På det sydlige areal ligger syv gravhøje. Arealet mellem højene skal henligge som græsarealer. Der må ikke graves eller bebygges, og jorden må ikke dyrkes bortset fra ved omsåning med græs.

Horsens Kommune har anført om projektet, at der ønskes etableret og afmærket en op til 2 meter bred sti, der afmærkes med runde træpæle med en diameter på 15 cm. Pælene graves 70 cm ned i jorden og vil have en højde over terræn på ca. 130 cm. Desuden opstilles der et kortbord ved stiens begyndelse. Vejle Amt har tidligere haft en aftale med ejeren om en sti i området, men det stiforløb blev aldrig afmærket med ruteafmærkningspæle. Ejeren ønsker ikke stiforløbet opretholdt, hvorfor Horsens Kommune i enighed med ejeren foreslår et nyt stiforløb.

Horsens Kommunes udtalelse var vedlagt et kort med angivelse af ruten samt kortbordet og de 21 markeringspæles placering.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 17. februar 2015. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet Horsens Kommune ved Helle Kousholt, Danmarks

Naturfredningsforening ved Birthe Anker Christensen og Friluftsrådet ved Willy Dupont. Det ministerudpegede medlem af fredningsnævnet havde forfald, men har i øvrigt deltaget i fredningsnævnets afgørelse med sit kendskab til sagen og området.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredning af arealer omkring Vorbjerg Høje er en tilstandsfredning, og projektet forudsætter fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Trampestien medfører en forøget adgang til området og er som sådan fremmede for oplevelsen af området og gravhøjene. På den baggrund, og da kortbordet og afmærkningspælene ikke findes at påvirke oplevelsen af fredningen negativt, meddeler fredningsnævnet dispensation på vilkår om, at pælene fremtræder i den farve, Naturstyrelsens anbefaler til afmærkning på privatejet ejendom.

Den nuværende parkeringsplads, der er ved stiens begyndelse, fremtræder ikke i vedligeholdet stand. Den er uden for de fredede arealer, men fredningsnævnet anbefaler på trods heraf, at den jævnes og gøres brugbar og forsynes med et P-skilt, så den kan medvirke til at fremme adgangen til området.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til fredningsnævnet. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for fredningsnævnet i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 500 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til fredningsnævnet, der videresender anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Såfremt en klage indgives, må en dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

En dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

- Jytte Heslop,
- Ole Pilgaard Andersen,
- Naturstyrelsen, København,
- Horsens Kommune, sagsnr. 2012-012756,
- Danmarks Naturfredningsforening, København,
- Danmarks Naturfredningsforening, Horsens,
- Dansk Ornitologisk Forening, København,
- Dansk Ornitologisk Forening, Horsens,
- Friluftsrådet, Horsens,
- Horsens Museum,
- Arne Rasmussen, Vorbjergvej 6, 8752 Østbirk.
- Region Midtjylland,
- Kulturstyrelsen.